

Folium

qui essent custodes in limine. Et ut vide-
runt dracones exanimis et amentes effecti
obmutuerunt statim et ceciderunt. **Q**uod ubi
senior sensit egressus inuenit eos semine-
ces. et accedens atque erigens eos increpabat
dicens. Cernitis quantum vos vitiores estis
bestiis. Ille etiam propter deum nobis obediunt
vos autem nec deum timetis: nec vitam seruatorum
dei inquietare erubescitis. **U**eruntamen intro-
ducens eos in monasterium posuit eis men-
sam. et iubens ut perciperent cibum. Illi vero cor-
de percipiti: et ab omni mentis sue immanita-
te mox conuersi multis seruis dei qui ante
hos seruire deo ceperunt breui meliores fi-
unt. Intantum enim per penitentiam profecerunt. ut
post non multum tempus etiam ipsi eadem facerent
ligna. eademque virtutes. **A**lio preterea
tempore immanissimo quodam dracone vicinas
partes regiones et plerimos perimete vene-
runt habitatores loci illius ad supradictum pa-
trē. rogantes eum ut in regionibus suis pinceret
bestiam. Simul etiam ut ad misericordiam fle-
sterent senem: puerum quendam pastoris filium
secum deferunt. qui solo visu draconis exter-
ritus mente exciderat. et a statu solo bestie
exanimis portabat ac turgens. Tunc ille pue-
rum quidem pungens oleo restituit sanum.
Semetipsum vero ad necem draconis instigans
illis interim quasi qui nihil eos possit in-
uare. promittere nihil voluit. Nature autem
surgens abiit ad digressus bestie. et figens ge-
nua sua in terram deprecatus est deum. Tunc
bestia cum ingenti impetu venire super eum ce-
pit terribilissimis flatibus ac sibilis stridoribus
que premissis. At ille nihil horum metuens con-
uersus ad draconem dicit. Perimat te christus
filius dei qui precepturus est cetum magnum.
Et ubi hec senior dixit. statim dirissimus
draco omne simul cum spiritu euomens venenum
disruptus crepuit medius. Cum autem pue-
rissimum finitimi habitatores et fracti dra-
conis miraculo obstupescerent. fetoris rebe-
mentiam non ferentes congregauerunt super eum
arene moles immensas. **A**stare tamen ibidem pa-
tre ammonere. quod nec sic quod cum mortua fuisset
bestia. sine ipso appropinquare ei audebat.

De sancto Coprete

presbitero et heremita.

Habes quidam pater in ipsa heremo
habes monasterium Copres nomine:
vir sanctus annorum circiter octo-
ginta. et ipse multas virtutes faciens. **L**anguo-
res curans et efficiens sanitates. sed et demo-
nes fugans. et multa mirabilia faciens. ex qui-
bus nonnulla etiam in nostri presentia effecit. **S**i-
c cum vidisset nos et osculo salutasset at-
que ex more pro orationem etiam pedes lauisset re-
quirebat a nobis quod gererent in seculo. **N**os
autem rogabamus eum ut ipse magis nobis de
suis gestis aliqua narraret. ex quibus actibus
quibusue meritis dominus ei tantam gratiam contu-
lisset exponeret. **A**t ille nihil dedignatus est
et sue vite et priorum suorum narrare nobis or-
dinem cepit. quos tamen longe illustriores fuisse
prohibebat. sed iporum parua vix exempla se-
ctari. dicebat. **N**ihil magni est o filioli
quod in nobis videtis ad preparationem sanctorum
patrum. **E**rat enim quidam annis nos vir no-
bilissimus pro nomine Iucii? **H**ic fuit primus
in hoc loco monachus et in omni hac here-
mo via salutis omnibus nobis primus ostendit.
Hic autem primus gentilis fuit latronum ma-
ximus et sepulchrorum violator atque in omni-
bus flagitijs opinatissimus. ad quem tali ex-
modo occasio salutis aduenit. **N**octe qua-
dam cum ad domum cuiusdam virginis deo conse-
crate expoliandi gratia preiret. cumque machinis
quibusdam que hominum artificibus note sunt do-
mus eius tota ascendisset querens quali arte
vel quo aditu ad penetralia eius irrepere.
difficultate perpetrandi operis innerus. pluri-
mum noctis tempus in tectis posuit sine ullo
transigere effectu. **P**ost multos vero animi
conatus frustra adhibitos velut fessius som-
no opprimere. et per visum assistere sibi videt
quendam regionem habitu fulgentem et dicentem.
Desine iam ab his flagitijs et ab effusione
humani sanguinis cessa. atque ab execrabilibus
furtis ad laborem religiosum conuertere vi-
gilantem. et suscipe celestem angelicam mili-
tiam. atque ex hoc iam animi virtutibus vive
et ego te huius militie ducem atque principem
faciam. **A**t ille cum gratatere que sibi offerere-
tur audisset: ostendit ei exercitus monachorum
et principatum tenere super eos iubens. **I**n his

euigilans. astantē vidit sibi virginē ⁊ req̄
 rentē. quis aut vnde vel cur illic adesset.
At ille quasi amens effectus nihil ei r̄ndit
 sed t̄m̄ ut eccliam sibi ostenderet rogat. **I**
 la vero cum intellexisset esse in re aliquid
 opis diuini. hoīez p̄ducit ad eccliaz ac p̄
 biteris offert. **A**d quorū ille vestigia p̄u
 ens orabat xp̄ianū se fieri et locū sibi peni
 tentie dari. **P**resbiteri vero qui p̄gnoue
 rant virū hunc omnium esse scelerū auctore
 mirant̄ si hec vera loqueret̄. **E**t cū pseue
 rantia sui fidē rei fecisset. monent eū vt si
 hec vellet illa penitus omitteret. **D**ebinc
 cū religionis inuita suscepisset orat sibi p̄
 cepta dari q̄bus viā salutis deberet ince
 dere. **A**t illi tres ei primi psalmi versiculos
 tradūt. **Q**uibus ille diligenter p̄siderat̄ suf
 ficere sibi ait eos ad viā salutis ⁊ scientiam
 pietatis. **T**ribusq̄ diebus p̄manēs ap̄
 eos ad heremū p̄fiscit̄ vbi p̄limo tpe de
 moratus. et die ac nocte in orōne cū lacri
 mis p̄durans cibuz ex radicibz accipiebat
 herbarū. **R**egressus autē ad ecclesiam
 tres versiculos psalmi quos a p̄biterz p̄
 cepat. nō solū v̄bis sed et rebus atq̄ opi
 bus reddidit. **P**resbiteri v̄o mirabantur
 q̄ subito p̄uersus acerrimaz statim inierit
 abstinentiā. ⁊ instruētes eū plen̄ ex diu
 nis scripturis hortabant̄ secuz demorari.
At ille ne videret̄ esse inobediēs vnā ap̄
 eos erigens septimanā rursus p̄git ad he
 remū. atq̄ ibi p̄tinuo p̄ septē annos in om̄i
 abstinentia degēs plenitudinē gr̄e p̄sequit̄
 a deo. ita ut pene omnes scripturas memo
 riter teneret. **P**anē vero d̄nica tantū die
 sumebat. et hūc diuinitus delatū. **N**ā cuz
 oraret surgēs ab orōe inueniebat panē po
 litū quem nemo hoīm detulerat. **H**ūc vbi
 cum gratiarū actōne sumpsisset sufficiebat
 ei vsq̄ ad alterā d̄nicā diē. **I** Post
 multū vero t̄pis iterū regressus ex deserto
 exemplo abstinentie sue q̄ plurimos ad
 imitationem sui inuitauit. **I**nter quos ac
 cessit ad eum adolescēs q̄dam cupiēs eius
 esse discipul̄. **C**ui ille cū habitū monacho
 rum. s̄ est leuitinā et cucullū ac melotē q̄ ē
 caprina pellis imposuisset. docere eū de ce
 teris monacho p̄ institutōibz cepit. **S**ul

ta sane cū solitudine curabat. sicubi xp̄i
 anorū quis fuisset defunctus ut sepelirz eū
Quē cū vidisset adolescēs ille discipulus
 suus sūma cū diligētia mortuus indumen
 ta aptantē diē ad eū. **P**ater vellē ut ⁊ me
 mortuum ita indueres ac sepelires. **A**t ille
 ita inquit faciā ⁊ t̄ā copiose te induā donec
 dicas sufficit. **P**ost non multū vero t̄pis
 defunctus est adolescēs. et p̄dictus sermo
 p̄plet̄. **C**um em̄ p̄lima ei circūdedisset in
 dumēta ait ad eū coram oībz. **S**ufficiunt
 tibi hec ad sepulturaz filiole. an adhuc vis
 vt aliquid addam? **T**unc defunct̄ vocē
 cūctis audiētibz emisit. obuelata iā facie:
 vultuz p̄stricto ⁊ dixit. **S**ufficit p̄. im
 plesti q̄d p̄miseras. **O**bstupuerūt autem
 q̄ p̄sentes aderāt ⁊ ammirati sunt valde su
 p̄ t̄ā mirabili facto eius. **A**t ille sepulto a
 dolescente p̄tinuo ad heremū rediit. sūmo
 studio iactantiā declinās. **Q**uodā aut̄ tpe
 iterū de heremo venit ad visitādos fratres
 q̄s ip̄e instituerat. **E**t cū q̄dam ex eis in ex
 tremis ageret reuelatū est ei a d̄no q̄ esset
 moriturus. **H**ora aut̄ iā erat ad vesp̄eram
 declinās. **F**estinat̄ ḡ ut eū videre posset.
Vicus aut̄ vbi decumbebat eger longo ad
 buc aberat spacio. et nolens noctu introire
 vicū simul ⁊ saluatoris sermonem intra se
 metip̄m meditās. q̄ dixit. **A**mbulate dū lu
 cem habet̄ in vobis. et q̄ ambulat in luce
 nō offendit. **C**ū viderz iā solē d̄mergi ait
 ad eū. **I**n noīe d̄ni nostri ih̄u xp̄i sta pau
 lis per in itinere tuo: ⁊ expecta me donec ad
 vicū pueniā. **A**t ille cū aliqua iā mergice
 pisset ex pte restitit nec pri⁹ occubuit q̄ hō
 dei pueniret ad vicū. **H**oc aut̄ manifestuz
 factū est hoībz illis qui in eodē vico habita
 bant. **S**tātes enim ⁊ intuētes moras so
 lis in occasum mirabant̄ omnes q̄d sibi vel
 let hoc q̄ tot horis in occasum suū nō descē
 deret sol. **V**idētes aut̄ p̄sem **S**uciū d̄ he
 remo venientē q̄rebāt ab eo q̄d hoc esset si
 gni quod ostenderat sol. **A**t ille r̄ndit eis.
Non meministis vocem d̄ni et saluatoris
 nostri dicentē. si habueritis fidē sicut gnū
 sinapis. maiora horum signa facietis. **A**t il
 li cū intellexissent ad eius fidem solē stetisse
 timore magno exterriti sunt. plurimiq̄ ex

eis iunxerunt se ei discipulos. et seq̄ eū ce-
 perunt. Cum autē ingressus fuisset domū
 illius fratris. p̄ quo festinauerat et inuenis-
 set eum iam defunctū. oratōe facta accessit
 ad lectū osculatus est eum et ait. **Q**uid ma-
 gis desiderij habes frater abire et esse cum
 xp̄o an p̄manere in carne. Tunc ille recupe-
 rato spiritu paululum residens ait ad eum.
Quid me reuocas pater. **M**elius est mi-
 hi abire et esse cum xp̄o. p̄manere autē in
 carne mihi necessariū nō est. **C**ui p̄t̄ **S**u-
 cius. **D**ormi ḡ iqt̄ in pace fili. et ora p̄ me
At ille continuo reclinans se in lecto dor-
 miuit. **S**i autem qui aderāt obstupuerunt
 dicentes. **V**ere dei hō est hic. Tunc ille in-
 duit adolescentē ut sibi moris erat sat̄ de-
 core. et totam noctē psalmis hymnisq̄ p̄-
 uigilē ducens. honeste iuuenē tradidit se-
 pulture. **R** **A**liū autē fratrem cum vi-
 sitasset decumbentē. vbi vidit eū detē mor-
 tis difficulter accipe et grauit̄ cōsciētē
 sue metu redargui. ait ad eū. **C**ur iparatus
 es fili ad p̄fectōem tuam. **A**ccusatrix ut vi-
 deo ignauie tue tecū p̄git cōscientia. Tunc
 ille exorabat eum dicēs. **O**bscuro te inter-
 cede. p̄ me ad deum ut mihi parui t̄pis spa-
 cium largiatur quo possim emēdare vitā
 meā. **A**t ille nunc inquit spacium penitentie
 requiris vbi vite t̄pus implesti. **Q**uid fa-
 ciebas in omni hoc vite tue t̄pe. **N**on po-
 tuisti vulnera tua curare. quinimo et recē-
 tiora semp̄ addebas. **A**t ille cū p̄maneret
 exorās ait ad eū senex. **S**i vltra nō addas
 malis tuis mala orabim̄. p̄ te deum. **B**o-
 nus est enim et patiens. et indulget tibi pa-
 tē aliqd̄ t̄pis vite ut omnia debita tua red-
 das. **E**t cum post hec orasset deū surgēs ab
 orōe ait ad eum. **E**cce tres annos tibi dñs
 concessit in hac vita. tantū ut ex aio ad pe-
 nitentiā p̄uertaris. **E**t apprehensa manu
 eius eleuauit eū de lectulo. **A**t ille surgens
 sine aliqua dilātōe secutus est eū ad def-
 untum. **E**t vbi cōpleti sunt tres anni reuoca-
 rat eum ad locū vñ eū assumpserat. iam nō
 quasi hominē sed quasi angelū ex hoīe deo
 p̄signans. ita ut omnes mirarent̄ de p̄uer-
 satōe eius. **C**ūq̄ p̄uenissent ad eū fratres
 plurimi statuit eū in medio. atq̄ ex ip̄o ma-

teriā sumēs. p̄ totā noctē doctrinā v̄ fructi-
 bus penitentie et p̄uersionis. p̄duxit ad fra-
 tres. **I**po vero sermonē faciente quasi cor-
 mitare frater ille cepit paululū. et cōtinuo
 impetūū q̄euit. Tunc facta orōe sup̄ euz
 et omnibz que ad sepulturā p̄tinēt ex mōre
 p̄pletis. ad heremū p̄perāter abscessit. **F**re-
 quenter autē et nylū fluiū hunc inmanem
 pedibus trāsiuit aquam vsq̄ ad genu h̄is.
Alio quoq̄ t̄pe clausis ostijs fratribz
 q̄ in superioribus solarijs sedentibz. ip̄e in-
 gressus est ad eos. et frequenter ad q̄mcūq̄
 locum ire voluit. q̄uis longe positum intra
 momentū tempis euectus est. **N**ā primo
 adhuc t̄pe cōuersionis sue cum esset in he-
 remo. et septimanā ieiunasset aiūt occurrit
 se ei hoīem in deserto habentē panē et aquā
 qui et hortatus est eū accipe cibum. **I**n a-
 lio quoq̄ t̄pe demō assistens thesauros au-
 ri plurimos quos pharaonis fuisse p̄hibe-
 bat ostendit ei sub terra diuersos. **C**ui re-
 spondisse ferē pater **S**ucius. **P**ecunia tua
 tecū sit in interitū et p̄ditōem. **H**ec ergo et
 his silia plurima effecit de? p̄ eū. **S**ed et
 alij nihilominus fuerāt ante nos multi pa-
 tres quibus dignus nō fuit mundus signa
 celestia et p̄digia faciētes. **Q**uid ḡ mira-
 mini si nos qui hoīes parua faciam?. clau-
 dos aut cecos curantes. quod et medici ex
 arte facere possunt. **E**t cum hec nobis co-
 pres senior enarraret vnus ex fratribz nos-
 tris q̄si incredulitate eorū q̄ dicebant̄ te-
 diare cepit et p̄ tedio dormire. **C**ūq̄ som-
 no fuisset oppressus vidit p̄ visum librū au-
 reis l̄is scriptū. in manibz senis **C**opretis
 ex quo narratio eius deduci videbat̄. et as-
 sistentē quendā clarissimi aspectus virum
 canicie venerādū cū p̄minatōe sibi magna
 dicentē. **C**ur non audis attente q̄ recitant̄
 sed incredulus dormitas. **A**t ille p̄turbat̄
 euigilat. et statim nobis secreti? latino ser-
 mone que videbat enarrabat. **I** **I**n-
 ter hec autē vidimus rusticanū quendam
 accessisse ad ostiū sentis habentē vas arena
 plenum et expectantē donec senex sermo-
 nem sue narratōis expleret. **N**os aut̄ vi-
 dentes eum interrogauim? seniore qd̄ sibi
 vellet rusticanus iste stans et arenā tenēs

in vase. Respondit ad nos senior dicens. Non quidem optebat me o filioli hoc vobis. perdere ne gloriari videamur et merces laboris peat. tamē p edificatōe v̄ra et v̄tilitate: q̄ tam longo itinere venistis ad me n̄ p̄t̄iat etiā hoc abscondi a vobis. sed enar̄o opa d̄ni que dignatus est implere p̄ nos. Terra regionis huius q̄ in vicino nobis posita colit̄ sterilis valde et infructuosa fuit. ita ut si q̄n̄ semina ex necessitate susceperit duplicata vix redderet. Vermes em̄ q̄dā nascebātur in ip̄is germinū culmis. et ascēdentes segetem succidebāt. Erāt autē agricolae loci ip̄ius gētiles. Hos cū docuisset d̄no credere et fidem xp̄i recipere. xp̄iani iam facti veniūt ad nos et rogāt ut oremus d̄nm p̄ segetibus ip̄oz. Et cū diceremus eis nos quidē oraturos sed fidē ip̄oz requiri apud deū que b̄ p̄cipe mereat. illi ex arena hac que calcat̄ a nobis: sinus suos replētes offerūt nobis: rogātes vt̄ in nomine d̄ni b̄ndiceremus. Et ego ad eos f̄m̄ fidē inquā v̄ram fiat vobis. Tunc illi auferentes arenā secū. miscent semib̄ que seminaturi erant. et spargunt p̄ agros. et tātū fructū ex eo colligūt: q̄ntum nulla vsq̄ potuit egipti terra colligere. Ex eo ergo cōsuetudo est eis. bis pannos singulos venire ad nos. et eadē expectare a nobis. Sz̄ et illud nō celabo vobis: q̄d̄ mibi deus ad gloriā nōis sui p̄stitit. Descenderā aliquñ ad civitatē et inueni ibi virū quendā doctore manicheozū seducentē populos. cum hoc habui conflictū sermōnis. Sed qz̄ erat d̄futurus nimis. et p̄cludere eū verbis nō poteram. veritus ne auditorū turbe lederent̄ si ille quasi superior abscessisset in v̄bis audientibus turbis dixi. Accendite ignē plurimū in medio platee: et ambo intremul in flāmam. si quis nostrū ex ea nō fuerit adfusus huius v̄ba fides esse credatur. Qd̄ cū dixissem valde placuit p̄plo. et continuo ignis accendit̄ plurimus. Tunc ego app̄tendens eum cepi mecū p̄trahere ad ignē. Et ille nō ita inquit. sed vnusquisqz̄ nostrū singulariter ingrediat̄. primus tamē tu debes intrare qui hoc p̄posuisti. Et ego in nomine xp̄i consignans memetip̄m ingressus

sum ignē. Flāma v̄o huc illucqz̄ diuidi ac dispergi et refugere penit̄ a me cepit. Steti in medio ignis dimidia fere hora. et in nomine domini in nullo penitus lesus sum. Videntes autē populi cum ingēti ammiratione acclamauerūt et b̄ndixerunt deū dicentes. Mirabilis deus ī sanctis suis. Ceperunt autē v̄gere etiā manicheū ut introiret in ignē. At ille reluctari cepit et subtrahere se. Tūc p̄phendentes eū turbe int̄erocerunt in mediū ignis. et statim circūdans eum flāma atqz̄ adurens semivivū reddidit. Et illuz quidem cū de decore ex v̄be populus eiecit clamās et dicēs. vivus at deat seductor. Ne v̄o assumentes secuz et benedicentes dominū ad ecclesiā p̄ducunt. Alio quoqz̄ tpe dum trāsire iuxta templū quoddā. vidi ibi sacrificare gētiles: et aio ad eos. Cur vos cum litis hoies rationales immolatis mutis et insensibilibus mulacris. Nonne enim vos multo magis sine sensu estis q̄ illi q̄b̄ imolat̄. Ad hūc sermonē d̄ns apuit eis intellectū. et relinquentes errorem suū que agebāt secuti sunt me. et crediderūt saluatoz̄i n̄o deo. Cū it̄ mibi aliquādo ortulus monasterio vicinus in quo p̄pter aduentantes fratres olera colere videbamur. Quidā autē gentilis ingressus est nocte et furatus ē olera. Que cū p̄tulisset ad domū suā igni apposuit vt̄ coqueret. Cūqz̄ tribus horis cōtinuis ingēti igne suggesto. neqz̄ feruere neqz̄ moliri aut calefieri aliquatenus potuissent. sed p̄mansissent eadem viriditate qua in ollaz̄ missa sunt. et neqz̄ aqua quidem ip̄a vel leuiter calefieri potuisset. in semetip̄m egressus ille q̄ furatus est: erepta rursus de foco olera reportabat ad nos. et p̄sternēs se ante pedes nostros rogare cepit vt̄ peccati sui v̄niāz̄ mereret. et fieri xp̄ianus. qd̄ et impetrauit. Accidit autē eadem die hospites venire ad nos plurimos frat̄rū quibus oportune olera ip̄a parata sunt. Gratias ergo referentes d̄no p̄ mirabilibus suis duplicē leticiā gessimus. et p̄ salute homis et p̄ beneficijs diuinis.

De sanctis Giro